

כנס בינלאומי על המאבק נגד מסחור המיניות התקיים במכללה האקדמית צפת לציון יום האישה

האם ניתן לסחור במין ובמיניות, מבלי לגרום לנזק בל יתואר למי שגופן עומד למכירה? זו הייתה השאלה המרכזית של הכנס, שנערך ביום האישה במכללה האקדמית צפת. את הכנס ארגנו חוקרות ומרצות בחוג למדעי ההתנהגות. המחוקק הישראלי כבר נתן את תשובתו לשאלה זו. בשנת 2020 הפכה ישראל למדינה השמינית בעולם שאוכפת את האיסור על צריכת הזנות באופן אקטיבי. לפי החוק, מי שקונה גישה לגוף האישה מבצע עבירה, ואילו האישה מוכרת כקורבן עבירה, וזכאית לתמיכה, שיקום וסיוע.

שלוש שורדות זנות אמיצות מישראל – גב' ליאת אלעזר, גב' צ'ילה עזרא וגב' אולגה פיליפוב – שיתפו את באי הכנס בסיפור מאבקן האישי. כל אחת מהן שרדה את זוועות תעשיית המין, עברה תהליך ארוך של שיקום וריפוי והפכה, כל אחת בדרכה, למודל לחיקוי עבור מאות נשים אחרות. גב' הושקה מאו, שורדת זנות מגרמניה, דוקטורנטית ואחת המנהיגות הבולטות ביותר של המאבק בתעשיית המין בארצה, הסבירה כי "תעשיית המין הגרמנית היא סיפור של אלימות, סבל, ניצול של מאות אלפי נשים מוחלשות מהמדינות הכי עניות במזרח אירופה". בינואר האחרון זכה המאבק, שגב' הושקה מאו מהמובילות שלו, לחיזוק בדמות דו"ח מיוחד של קצין משטרה בכיר, שעמד בראש הועדה שבחנה את מצב תעשיית המין במדינה. ההמלצה שעלתה מהדו"ח הייתה לבטל את השיטה הקיימת ולחוקק את חוק איסור צריכת הזנות, בדומה לזה שנחקק בישראל.

שתי חברות כנסת לשעבר שהיו ממובילות העברת חוק הפללת הלקוח השתתפו בכנס: גב' זהבה גלאון וגב' שולי מועלם-רפאלי. גלאון אמרה כי העברת החוק להפללת הלקוח הראתה את הכוח של שיתוף פעולה בין נשים. בתגובה לדבריו של ד"ר אסף הרדוף מביה"ס למשפטים במכללה האקדמית צפת שטען כי "יש נטיה לעשות רומנטיזציה של המשפט הפלילי כאילו שהוא יכול לפתור הכל", היא אמרה כי הדיבור על הקושי באכיפה מסיט את הדיון ותורם לשימור הסדר הקיים. היא רואה בחוק מסר, כמסמן קווים אדומים בחברה, במקרה הזה להגנה על כבודן של נשים. החוק להפללת הלקוח יוצא כנגד השיח הליברלי הכוזב כאילו זנות היא מקצוע, וכאילו הנשים בזנות בחרו בו. החוק מסמן שנשים הן לא שוק עבור גברים לסיפוק צרכיהם המיניים.

גב' שולי מועלם-רפאלי טענה כי יש לומר במפורש שזנות היא אלימות מינית. זנות היא אונס. ונשים בזנות הן קורבנות של שליטה וכוח, החפצה וניצול. הזנות מנוגדת לערכי מוסר, אנושיות, צדק חברתי וכלכלי. לדבריה אין אמת באמירות המושמעות לעיתים שזנות היא בחירה ושהיא מהתורה. בזכות העבודה על החוק היא למדה על הקהילה הטרנסג'נדרית ועל הצרכים שלה, בהקשר של החוק ובהקשר של עולם הזנות. היא ביטאה את גאותה על כך שהחוק שהשתתפה בחקיקתו כולל גם שיקום. קשה מאד לנשים להשתקם מזנות, בין השאר בשל התיקים הפליליים שהן "סוחבות" ויש לבטל אותם כדי להקל עליהן.

בתגובה, פרופ' מוחמד וותד, ראש ביה"ס למשפטים במכללה האקדמית צפת, עמד על כך שבכנס בכלל ובמושב על הפללת הלקוח בפרט חסרים נציגים של הרשות המבצעת, כי כשמחוקקים חוק יש גם מי שצריך להוציא אותו לפועל.

הכנס נמשך על פני יומיים וכלל מושבים בנושאים מגוונים תוך שילוב חוקרות/ים מהאקדמיה ואנשי שטח. אחד המושבים הוקדש לאופן שבו הזנות משתקפת בראי התקשורת. מהמחקר של גב' אודליה דיין גבאי, דוקטורנטית בחוג לתקשורת באוניברסיטה העברית, עולה שיש עליה בסיקור הזנות בתקשורת ויש שינוי בנרטיב - מזנות כעסק, כעבודה לנרטיב של "הזנות הורגת". הרצאתה של ד"ר שוש מרזל, ראשת החוג לספרות אמנות ומוזיקה הבהירה כי המציאות עולה על כל דמיון וכי תיאור מצבן של זונות ביצירות ספרותיות שונות שאותן חקרה לא כולל את המציאות הקשה שאיתה מתמודדות נשים בזנות.

הכנס חשף בפני הסטודנטיות והסטודנטים פעילות של ארגוני שטח המסייעים לשורדות זנות. בעקבות הרצאתה של גב' נעמה גולדברג, יו"ר עמותת "לא עומדות מנגד" ודוקטורנטית בבר-אילן ביטאו סטודנטיות רבות רצון להתנדב בארגון.

גם הפורנוגרפיה, היבט מרכזי נוסף של תעשיית המין, נידונה בכנס, בהמשך למחקר של גב' מיכל זאבי, דוקטורנטית למגדר באוניברסיטת תל אביב ושל פרופ' אסתר הרצוג מהחוג למדעי ההתנהגות במכללה האקדמית צפת. המחקר הראה כי התנהלותה של התקשורת בראשית שנות ה-2000 ביחס לכניסתו של ערוץ "פלייבוי" למרחב הציבורי בישראל, וביחס למותו של יו הפנר, מלמדת על כך שהיא משמשת כשחקנית פעילה בתגובת הנגד למאבקים ולהישגים פמיניסטיים בישראל.

לדברי ד"ר אורית קמיר, שהובילה את חקיקת החוק נגד הטרדה מינית, השפעתה ההרסנית של הפורנוגרפיה המוכרת מתרחבת ומתעצמת במרחב הוירטואלי. במרחב זה מיוצרות דמויות שמאפשרות לבטל את האנושיות ואת כבוד האדם, דבר שאנו מעבירים ליחסים עם יצורים אנושיים. אנחנו, הפעילות הפמיניסטיות, צריכות להיערך למלחמה של המחר שכבר דופקת בדלת ולמנוע מהמציאות הוירטואלית להיות לאתר של דהומניזציה והחפצת נשים. הרצאתה של ד"ר לילה מור, חוקרת ומרצה בחוג למיסטיקה ורוחניות במכללה האקדמית צפת, חיזקה את הטענה שהציגה קמיר. היא טענה שבסרטי מציאות מדומה פורנוגרפיים, כמו בפורנוגרפיה המוכרת, האישה הוירטואלית משמשת לצרכיו המיניים של הגבר.

לסיכום, הכנס שהתקיים השבוע הוא עוד צעד קטן להעלאת המודעות בקרב קהל הסטודנטיות.ים במכללה האקדמית צפת ובקרב אחרים שהשתתפו על מנת שכחברה נישיר מבט ונפעל למיגור התופעה של מסחור המיניות ופגיעה בנשים.